

Kommun- och landstingsval 2010

Sammanställning av möjligheter och svårigheter för partiet inom lokalpolitiken, samt orgutvecklingsgruppens rekommendationer ifall partiet bestämmer sig för att ställa upp. Detta är endast är ett utdrag från gruppens pågående diskussioner, mer förslag till diskussionspunkter än ett beslutsunderlag.

I texten nämns begreppet "lokalavdelningar". Med detta menas den formella organisation som utgör den lokala plattformen, oavsett om denna sedan organiseras som en sektion eller en förening knuten till partiet. Se även sida 5 för sammanfattning.

Hur lokalval kan påverka Piratpartiet

Möjligheter

- Det är i allmänhet lättare att ta mandat på kommunnivå än på riksnivå. Exempelvis fick Sverigedemokraterna i Uppsala ett mandat i förra riksdagsvalet med 2625 röster. Piratpartiet i Uppsala fick mer än 6000 röster i Europaparlamentsvalet 2009, då med nästan 30% lägre valdeltagande [\[1\]](#).
- Lokala kandidater kan även, genom utspel i lokalmedia och lokala kontaktnät, locka röster i riksdagsvalet. Motivationen att aktivt kampanja för partiet ökar förmodligen också om man kandiderar själv.
- Ifall partiet tillåter lokala initiativ att bredda sig utanför den nationella frågan, vilket förmodligen är nödvändigt ifall vi ska få inflytande lokalt, ger det oss också möjlighet att utveckla vårt program. Detta utan att samtidigt förändra vår plattform på riksnivå, vilket låter oss pröva nya områden inom informations- och kunskapspolitik.
- En annan fördel är att lokalt deltagande ger oss möjlighet att kanalisera engagemang, som annars försvunnit eller förbytt i konflikter, till konstruktiva kampanjer. Idag finns det initiativ till lokala kampanjer på ett flertal håll i landet. Att stoppa dessa skulle förmodligen skapa negativa reaktioner och skada engagemangsnivån i partiet.
- Får vi mandat i kommun- och landstingsval kan lokalt partistöd förbättra partiets finanser. Aktuella siffror för Västra Götaland är 690k/parti + 23k/mandat (räknas upp med 3% per år). Rikssnittet i kommunerna låg under 2005 på 21 464 kr/år och mandat, rikssnittet för landsting/regioner låg under 2004 på 103 113 kr/år och mandat. [\[2\]](#)
- Slutligen innebär kommun- och landstingsval möjligheter att få arvoderade representanter som arbetar med partiets politik. Detta innebär inte minst en framtida källa för kompetens och rekrytering. Lokalt arbete kan även ge insyn i politik i praktiken. Många av de som arbetar med rikspolitik idag har tidigare haft ett kommunalpolitiskt engagemang.

Svårigheter

- Ett problem med att ställa upp i kommun- och landstingsnivå är att partiet hittills har haft en väldigt avgränsad politisk agenda, med sakfrågor som främst hör hemma på nationell nivå. Samtidigt är det svårt att ställa upp lokalt utan att samtidigt föra en bred politik, inte minst då lokala frågor inte har samma fokus på principer och lagstiftning som rikspolitiken.
- Detta riskerar att försvaga bilden av oss som ett fokusparti och leda till interna spänningar. På nationell nivå och inom EU finns det tydliga problem som endast Piratpartiet kan lösa. På lokal nivå kan våra medlemmar och väljare vara irriterade på andra sakfrågor. För en mer uttömmande diskussion kring just problemen med fördelningspolitik på lokal nivå, se bifogad text (som bilaga) av Jörgen Lindell.
- Det finns även externa svårigheter. Negativ mediareportering riskerar sprida sig från lokal till nationell nivå och därmed skada partiets arbete i riksdagsvalet. Detta gäller inte minst ifall vi inte fyller våra mandat eller gör undermåliga insatser i kommunfullmäktige, likt [Sverigedemokraterna i Malmö fullmäktige](#).
- Att ställa upp i val medför också finansiella kostnader. Även om inte partiet sponsrar valsedlar och lokala kampanjer riskerar det ta pengar från riskdagskampanjen indirekt genom minskade donationer som istället styrs om till lokal nivå. Exempelvis kan aktiva välja att ge pengar till kommunkampanjen snarare än till rikskampanjen.

Rekommendationer

Ifall partiet väljer att delta i kommunal- och landstingsval 2010 behöver man möta tidigare nämnda svårigheter. Arbetsgruppen har här rekommendationer till hur organisationen bör förberedas. Dels innefattar det behovet av minimikrav för lokalavdelningar (oavsett om de organiseras inom organisationen eller som lokala föreningar) som vill ställa upp, dels behovet av förberedelser på central nivå.

Antal kandidater

För att undvika negativ press och säkerställa att lokalavdelningarna fungerar väl krävs det både att man har tillräckligt många kandidater för att fylla de stolar man vinner i fullmäktige, samt att det finns en bred bas med aktiva som driver avdelningen. Det bästa sättet att försäkra sig om detta är kräva ett visst antal kandidater från varje lokalavdelning.

SCB har i sin rapport "Förtroendevalda i kommuner och landsting 2007 - En rapport om politikerantal och representativitet" [\[3\]](#) bland annat publicerat statistik som visar hur många folkvalda som lämnar sina mandat i förtid:

- Av dem som valdes in i kommunfullmäktige år 2002 var det 16 procent som hoppade av innan mandatperiodens slut.
- Bland dem under 30 år var det 39 procent som lämnade sitt fullmäktigeuppdrag innan mandatperioden nått sitt slut.
- Bland personer under 30 år som hoppat av fullmäktige är det över 60 procent som flyttat till annan kommun.

Detta motiverar enligt oss ett högt ställt krav på antal kandidater. I kommun- och landstingsval föreslår vi 25% av det totala antalet mandat i fullmäktige. I kommunerna innebär detta mellan 8 och 25 kandidater per lista. Här finns listor över antal mandat i svenska [kommuner](#) och [landsting](#).

Lokalpolitiskt program & strategi

Frågor på nationell nivå går inte att översätta direkt till lokalpolitiken. Förutom engagerade aktiva krävs därför ett lokalt anpassat kommunalpolitiskt program. Dessutom behövs det centralt fastslagna riktlinjer för programmet, dvs. krav på att följa våra grundläggande principer etc.

Vid fastställandet av riktlinjerna bör styrelsen diskutera frågan om lokalpolitisk strategi, även om den sedan väljer att endast utfärda rekommendationer eller helt lämna frågan åt lokalavdelningarna.

Främst två skillnader utmärker lokalpolitiken. Dels berörs andra frågor än på riksnivå, dels är den lokala politiken mer pragmatisk och mindre ideologisk än rikspolitiken. Det senare leder till en mer flexibel lokalpolitik där allianser inte sällan sträcker sig över de nationellt fastslagna blockgränserna. Det kan därför vara svårare att tvinga partierna till förhandling med en vågmästarpolitik.

Som strategi har det inom partiet diskuterats allt från utvecklad nätdemokrati och direktdemokrati i frågor utanför vårt program, [4] [5] till att föra en bredare lokal politik där avdelningen tar ställning i ett större antal frågor. Arbetsgruppen tar inte ställning för eller emot en särskild lokalpolitisk strategi, men vill ändå uppmärksamma styrelsen på frågan.

Lokal och central organisation

Oavsett om man väljer att organisera lokalavdelningar som föreningar knutna till partiet, eller som sektioner inom organisationen, behöver dessa regleras på central nivå. I det förstnämnda fallet behöver stadgar tas fram som knyter föreningarna till partiet på lämpligt sätt, i det sistnämnda krävs det ett system som både försäkras transparens och demokrati på lokal nivå. I båda fallen behövs det riktlinjer från styrelsen för organisation, dokumentation etc. För att behålla partiets tradition av att hålla makten på central nivå hos de individuella medlemmarna krävs det även att avdelningarna inte ges formellt inflytande i organisationen.

Det krävs även att man på central nivå är redo att stödja lokalavdelningarna, exempelvis genom rådgivning i hur de kan arbeta med ekonomiska frågor, kampanjer och strategi. Väljer partiet att organisera avdelningarna i sektioner kommer det även krävas en fungerande central bokföring och ekonomistyrning.

Eventuell finansiering av lokalavdelningar behöver diskuteras i god tid. Detta för att aktivister ute i landet ska kunna planera sina kampanjer. Om valsedlar och/eller kampanjer ska finansieras centralt behöver medel avsättas till detta.

Slutligen bör man från styrelsens håll diskutera hur problematiska lokala kampanjer ska undvikas. Detta är i Piratpartiets intresse även nationellt, eftersom dåligt utförda kampanjer riskerar att inte bara demoralisera de lokalt aktiva utan även sprida negativ lokalmedia. För att säkerställa att endast avdelningar som inger ett visst förtroende ställer upp krävs det någon form av centralt veto. Det viktiga är dock att detta inte ger möjligheter till detaljstyrning från riksnivå, utan endast är en stoppknapp för att undvika katastrofer.

Sammanfattning

Möjligheter:

- Plats i beslutande församlingar, även om vi inte kommer in i riksdagen.
- En mängd lokala kandidater som kan locka röster till oss även i riksdagsvalet.
- Möjlighet att bredda vårt politiska program lokalt, utan att behöva bredda oss nationellt och därmed försvaga vår vågmästarställning.
- Möjlighet att kanalisera det engagemang som finns runt om i landet till kampanjer.
- Lokalt partistöd.
- Arvoden till invalda partirepresentanter.
- Inblick i politik i praktiken - flera av de som nu sitter i riksdagen började sin politiska karriär på kommunal nivå.

Svårigheter:

- Ekonomiska frågor och fördelningspolitik på lokal nivå kan leda till interna konflikter och spänningar i partiet.
- En bred lokal agenda riskerar att uttarma bilden av oss som ett fokusparti.
- Negativ media kan sprida sig till riksnivå och bli slagträ mot partiet centralt.
- Fyller vi inte de stolar vi ställer upp till, exempelvis på grund av avhopp, flytt eller ändrade planer, eller gör dåliga insatser där, så kommer det skada partiet på nationell nivå.
- Innebär kostnader i form av tryckningar av valsedlar och lokalt kampanjmaterial.

Förslag till minimikrav för att ställa upp i lokalval:

- Att avdelningen har tillräckligt med kandidater för att täcka 25% av fullmäktiges platser.
- Att det finns ett lokalt anpassat lokalpolitiskt program.
- Att avdelningen utgår från centralt fastställda riktlinjer för det lokalpolitiska programmet.
- Att avdelningen följer centralt beslutade riktlinjer om organisation, dokumentation etc.
- Att de lokala grupperna inte har någon reell makt i rikspartiet - makten ligger hos individerna och inte hos lokalorganisationerna.
- Att det finns möjlighet för partiet centralt att lägga in veto mot en lokalavdelning (utan att partiet därmed ges möjlighet till detaljstyrning av avdelningen).

Organisation på central nivå:

- Riktlinjer för lokalpolitiska program och lokalpolitik behöver tas fram.
- Riktlinjer för hur lokalavdelningarna ska organiseras behöver tas fram.
- Beredskap att stödja lokalavdelningarna i frågor kring ekonomi, kampanjer och strategi krävs.
- Finansiering behöver beslutas om i god tid.

Bilaga – synpunkter från Jörgen L

Jörgen Lindell har i arbetsgruppens arbete varit en av kritikerna till att ställa upp i kommun- och landstingsval. För att balansera diskussionen i partiet redovisar vi här hans kommentarer. [Länk till bloggdiskussion finns här.](#)

Piratpartiet har vuxit i kraft av vår argumentation om att vara ett fokusparti som behandlar några få frågor som i grunden handlar om relationen mellan medborgaren/individ och staten/stora multinationella företag. Vår fråga som lockat både väljare och medlemmar är just dessa principfrågor, tillsammans med vår trovärdighet när vi säger: "Detta är våra frågor, och de är våra ENDA frågor. Du behöver inte vara rädd för att vi kommer att kompromissa bort dem för att få igenom någon annan del av vårt program, för någon sådan finns inte." Uppenbarligen träffar vi rakt in i ett existerande folkligt missnöje där, annars hade vi inte lyckats så fantastiskt bra som vi gjorde i EU-valet.

Väldigt många av våra väljare och medlemmar stödjer partiet trots att man egentligen har preferenser i andra partier, men tycker att just nu är dessa grundläggande principfrågor för relationen mellan medborgare och stat och för demokratins grundfunktioner så viktiga att man kan lägga andra motsättningar åt sidan. Medvetenheten om att det är på det viset har under hela tiden varit hög, och en del tendenser efter valet -06 om önskemål om en breddad politik avvisades ganska enigt på forumet med insikten just om att vi riskerar att fragmenteras i höger/vänsterfalanger om vi lämnar dessa grundfrågor. Eftersom vår argumentation till sin absoluta huvudsak har följt linjerna ovan, kan man anta att det finns en enighet hos medlemmar och sympatisörer om att det är detta synsätt man attraherats av.

Att bedriva kommunalpolitik utan att tappa bort profilen av ide- och principburet parti enligt ovan bedömer jag som OERHÖRT svårt. Kommunalpolitik handlar mycket mera om förvaltning än om principfrågor, och det är en EXTREMT liten del av den kommunala politiken som behandlar våra profilfrågor. Och det tror jag väljarna är medvetna om. Huvuddelen av kommunalpolitiken handlar om att leva upp till den verksamhet kommunerna är lagskyldiga att bedriva, och att bedriva myndighetsarbete i form av socialnämnd, byggnadsnämnd osv. För att bedriva kommunalpolitik på ett sätt som uppfattas som seriöst av väljarna krävs alltså en väldigt annorlunda profil än den vi har idag och som hjälpt oss att bli så framgångsrika som vi är. Vi är i grunden, i god mening, ett missnöjesparti, som formulerar ett missnöje om hur lagstiftningen misshandlar medborgarrätt och rättssäkerhet till förmån för stat och stora mediakoncerner, och hur detta påverkar oss var och en som medborgare och nätanvändare.

Piratpartiets historiska uppgift är att driva den principiella debatten. Ett kommunalpolitiskt parti kommer att flytta fokus från principfrågorna till konkret förvaltning, och det innebär en oerhörd risk för att "förstöra varumärket". 70% av väljarna lär hålla ihop sina val i kommun och riksdag. En kommunalpolitik som väljarna betraktar som oseriös och omöjlig att rösta på kommer att smitta av sig på riksdagssiffrorna. Som jag ser det så är sannolikheten att vi vinner en extra riksdagsröst på att vi har ett bra kommunpolitiskt program oerhört mycket mindre än att vi förlorar en pga att vi framstår som oseriösa eller flummiga kommunpolitiskt.

Allmänt sett känner jag att frågan om kommunalpolitik eller inte har "kidnappats" av en liten minoritet av aktivister som väldigt gärna av olika skäl vill bedriva kommunpolitik. Jag tror inte att det finns en sådan önskan i stort bland medlemmarna eller de som röstat på oss, snarare är det på det hela taget i strid med hela konceptet av fokusparti. Vi har hela tiden sagt att vi finns till bara som ett

symptom på att de gamla partierna missat något fundamentalt i utvecklingen, och att vi hoppas kunna avskaffa oss själva när vi bara lyckats få dem att inse vikten av våra fokusfrågor och de kommit in på dagordningen. Att börja engagera sig i den kommunala förvaltningen av skattepengar är något helt annat, och jag tror det vore katastrofalt för partiet att slå in på den vägen.